№ 152 Օգոստոսի 20 Ուրբաթ **1882** Օգոստոսի 20 Ուրբաթ № 152

ՏԱՍՆՄԷԿԵՐՈՐԴ ՏԱՐԻ

ՄՇԱԿ

Տարեկան գինը 10 րուբլ, կէս տարվանը 6 րուբլ: Առանձին համարները 5 կոպէկով:

Թիֆլիսում գրվում են միմիայն խմբագրատան մէջ:

Օտարաքաղաքացիք դիմում են ուղղակի Тифлисъ. Редакція «Мшакъ»

Խմբագրատունը բաց է առաւօտեան 10—2 ժամ (Բացի կիրակի և տօն օրերից):

Յայտարարութիւն ընդունվում է ամեն լեզուով:

Յայտարարութիւնների համար վճարում են իւրաքանչիւր բառին 2 կոպէկ:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

ՆԵՐՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ: Նամակ Դէրբէնդից: Նամակ խմբագրին: Նամակ խմբագրին: Ներքին լուրեր: — ԱՐՏԱՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ: Եգիպտոս: Արտաքին լուրեր: — ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ:—ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ:—ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ: Բագուի Մարդասիրական ընկերութիւնը: Նամակ Թիւրքիայից:

ՆԵՐՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՆԱՄԱԿ ԴԵՐԲԷՆԴԻՑ

—

Օգոստոսի 8-ին

Յուլիսի 22-ին ընտրութիւն եղաւ Դէրբէնդի ծխական դպրոցի հոգաբարձուների: Ընտրվեցան հինգ անձինք, որք են. 1) երեցփոխան եկեղեցու Գէորգ Շահնազարեան դէ-Շափուր, 2) Զաքարիա Միսկինեանց, 3) Գէորգ Պապովեանց, 4) Սերգէյ Գոզալեանց և 5) Սահակ Բաբաեանց: Ընտրութիւնը կայացաւ շատ կանոնաւոր կերպով և մեծ համաձայնութեամբ: Կուսակցութեան ոչ մի նշոյլ չերևաց: Ընտրողներն էին 38 անձինք, Դէրբէնդի առաջաւոր քաղաքացիներից և ինտելիգենցիայից: Տայ Աստուած, որ նոր հոգաբարձուները կարողանան արդարացնել հասարակութեան դէպի իրանց ցոյց տուած հաւատը: Տէր-Արսէնի շնորհով, դպրոցը հիմնվելուց յետոյ, երեք տարվայ միջոցում ընդունված են եղել միայն օրիորդներ, իսկ բազմաթիւ տղաներ մնացել էին զուրկ ուսումից փողոցներում ածած: Սորա պատճառները, այնքան վիրաւորեցուցիչ են, որ զգուանք կարող են շարժել հասարակութեան մէջ: Գուցէ հարկը պահանջի ժամանակով այդ մասին աւելի մանրամասն տեղեկութիւններ տալ: Դէրբէնդի քաղաքացի, հանգուցեալ Սարգիս Կաճկաճեանը, որ իր կենդանութեան ժամանակին նուիրել էր հայոց եկեղեցու շինութեան համար 24 հազար րուբլ, մահուան ժամանակ կտակել էր 1,500 ր. եկեղեցու խաչկալը առնելու համար:

Այդ գումարը հանգուցեալի ժառանգները ներկայացրին եկեղեցու երեցփոխին, որ Մոսկվայի եկեղեցու երեցփոխան Մելքօն Փանեանցի օգնութեամբ բերել տուեց յիշեալ խաչկալը, որ արդէն սարքած է: Թէ խաչկալը, թէ նրա մէջի պատկերները շատ չքեղ են և մեծ ճաշակով են պատրաստված:

Պարոն Փանեանցի հոգացողութիւնը անչափ մեծ է այս գործում:

Հանրածանօթ Մկրտիչ Սանասարեանցը այդ բարի գործում ևս չը կամեցաւ անմասն մնալ, նուիրելով խաչկալի ճանապարհածախս 68 րուբլի, իսկ 54 ր. նուիրեց «Կովկաս և Մերկուրի» ընկերութիւնը»:

Եղանակը այս ամառ շատ չորային անցկացաւ: Մայիսի 24-ից մինչև օգոստոսի 4 անձրևի երես չէինք տեսել, բայց վերջին անձրևը շատ սաստիկ էր և առատ. առհասարակ այս վերջին երկու տարին անձրևները սովորականից աւելի առատ սկսեցին գալ, այնպէս որ փողոցներից գետեր են գնում: Թէև մեզանում գանգատ են անում շոգից, բայց դա երևակայական է, որովհետև ջերմաչափը միայն երեք օր, յուլիս ամսին կէս օրին սաստեւրում հասաւ 26 աստիճանի, իսկ մնացեալ ժամանակներ 24—25 աստիճանի: Բայց այս շոգը ևս զգալի է մեզ համար:

***

ՆԱՄԱԿ ԽՄԲԱԳՐԻՆ

—

Թիֆլիս, 17 օգոստոսի

Ձեր պատուական թերթի № 90-ում պ. Իւզբաշեանցի՝ իր աշխատասիրած «Հայի բզէզը» գրքոյկից գիւղական ուսումնարաններին 100 օրինակ նուիրելու պատրաստականութեան մասին կարդալուց յետոյ, Փիր գիւղից դիմեցի նորան խնդրելով յիշեալ գրքոյկից մի-մի օրինակ նուիրել Բանանց, Միրզիկ, Խաչականդ, Փիր, Գետաբէգ, Բարսում և Ջարդախլու գիւղերի ուսումնարաններին: Պարոնը չէր մերժել խնդիրս. ամսոյս 8-ին Բանանցում ստացայ 7 գիրք, որոնց դեռ ևս չեմ կարողացել բաժանել, չտապով քաղաքս գալու պատճառով:

Ուստի խնդրում եմ, թոյլ տաք ինձ ձեր թերթի միջոցաւ անկեղծ շնորհակալութիւնս մատուցանել պարոնին:

Ցանկալի էր, որ մեր յարգելի հեղինակները և հրատարակիչները, հետևելով պ. Իւզբաշեանցի օրինակին, իրենց աշխատութիւններից մի-մի օրինակ նուիրէին գիւղական ուսումնարաններին. բոլոր ծանրութիւնը միայն հեղինակների և հրատարակիչների վրա թողնելը անիրաւութիւն կը լինէր ի հարկէ, որովհետև և նոքա, իբրև մասնաւոր անձինք, հազիւ է պատահում, որ իրենց ծախքերը լրացնել կարողանան. այդպիսի դէպքում իւրաքանչիւր բարեսէր անձն իր մասնակցութիւնը խնայելու չէ:

Իւրաքանչիւր անձը ձգտում է յառաջ դիմելու, իր գիտութեան ծաւալն ընդլայնելու, պաշարն աւելացնելու. Աստուած սիրէք, ինչ միջոցներով յառաջդիմէ գիւղական խեղճ ուսուցիչը մի հեռաւոր գիւղում, ուր ոչ մի լրագրի երես չէ տեսնում, չը գիտէ ինչեր են պատահում երկրագնտի վրա. վերջապէս ընթացիք կեանքի հոսանքից յետ է մնում: Ճանաչում եմ այնպիսի ուսուցիչների, որոնք, չը նայելով որ մի գիւղական ուսումնարան կառավարելու պաշտօնը ստանձնած են, ոչ մի ձեռնարկ անգամ չունեն, ուր մնաց թէ ունենային որ և է օգտակար ընթերցանութեան մի գիրք:

Իմ ճանաչած ուսուցիչներից մի քանիսը աւելի գործնական անձինք լինելով, «դեղին ոսկին սև օրվայ համար» ժողովրդական առածին հետևելով (և իրաւունք էլ ունեն....), իրենց ստացած նիւթական սուղ միջոցները չեն կամենում սպառել զանազան գրքեր առնելու համար, իսկ ոմանք մինչև անգամ չը գիտեն, թէ ինչ գրքեր են հրատարակվում: Արդեօք «Հայերէն գրքերի հրատարակութեան Թիֆլիսի ընկերութիւնը» չէր կարող իր հրատարակած գրքերից գիւղ. ուսումն. մի-մի օրինակ նուիրել. կարծեմ, ոչ ոք արգելելու չէր ընկերութեանը այդպիսի մի բան, լաւ հասկանալով, որ նորա ընկերութեան միջոցները անհատների սեպհականութիւն չեն այլ ևս:

Ի վերջոյ բարեսէր անձանց և այլ և այլ բարեգործական նպատակով հիմնված ընկերութեանց խոնարհաբար խնդրում եմ ուշ դարձնել գիւղ. ուսուցիչների մտաւոր աննախանձելի դրութեանը և աշխատել այնպիսի պայմանների մէջ դնել, որպէսզի նա (գիւղ. ուսուցիչը) կարողանայ, գէթ մօտաւորապէս, ընթացիկ կեանքի հոսանքի հետ առաջ խաղալ իր առանձնութեան մէջ:

Կարելի է օրինակ, պարբերական հրատարակութիւններից մի-մի օրինակ (նոր լոյս տեսած «Վարժարանը» մոռանալու չէ, մաղթում եմ այդ պատուական ամսագրին երկար օրեր), նոյնպէս և ընթերցանութեան նոր գրքերից ուղարկել գիւղը, պարտաւորացնելով ուսուցչին, որ այդ բոլորը կարդալուց յետոյ թողնէ ուսումնարանի մատենադարանին:

Վստահանում եմ յուսալ, որ այս իմ խնդիրը կարժանանայ պարտուպատշաճ ընդունելութեան:

Ընդհ. ուսուցչական ժողովի տևողութեան ընթացքում ես այստեղ եմ լինելու. եթէ կը գտնվեն գիւղական ուսումնարաններին լրագիր կամ մի այլ բան նուիրող պարոններ, լրագրի միջոցաւ կը յայտնեմ նոցա հասցէները:

Ստեփաննոս Տէր-Միքայէլեան

ՆԱՄԱԿ ԽՄԲԱԳՐԻՆ

—

Ալէքսանդրապօլ, 13 օգոստոսի

Տեղիս հայոց վիճակային դպրոցի բարձր դասատան աշակերտները ամսիս 7-ին Արղութեան

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

ԲԱԳՈՒԻ ՄԱՐԴԱՍԻՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ

—

«Ընկեցին ի բաց զհաստատութիւն իւրեանց. զդաշինս.... և զվկայութիւնս զորս ուխտեաց նոցա, ոչ պահեցին.... սնոտեցան զհետ ազգացն՝ որ շուրջ զնոքօք, յորոց պատուիրեալ էր չառնել ըստ նմին օրինակի: Թողին զպատուիրանսն.... և արարին իւրեանց ձուլածոյս երկուս երինջս, երկրպագին զօրութեան երկնից և պաշտեցին զԲահաղ.... IV Թագ. ժէ. 15—17.

Հայ պարբերական մամուլի միջնորդութեամբ Բագուից ստացված վրդովեցուցիչ լուրերը ակամայ իւրաքանչիւր հայի համար խորին մտատանջութեան և յուսահատ եզրակացութիւնների առիթ պիտի դառնան: Պատահած երևոյթ չէ, որ մեր պարբերական մամուլը անօրինակ միաբանութեամբ աղաղակ է բարձրացրել մեր դռան հասած վտանգի դէմ զինուորվելու և օր չէ անցնում, որ մեր ականջին առաւել դառն լուրեր չը հասնէին:

Այս ինչ անդունդ է, որ յանկարծ մեր ոտի տակ բացվեցաւ: Այս ինչ նախատինք, որ ազգային բարեգործական ասպարէզում նախանձելի եռանդով չահատակվողի բաժինը մնաց: Բագուն միթէ կը կարծէր, որ իր նիւթական նախանձելի վիճակի մէջ, վաճառականական յաջողութեան ժամանակ՝ բարոյապէս այնքան աղքատ պիտի լինի, որ ազգային մամուլը նրան սնանկ պիտի անուանարկէ և անընդունակ դաստիարակական գործը կառավարելու:

Ի՜նչ անբացատրելի արտադրութիւն ազգերի պատմութեան օրէնքներից և տնտեսագէտների վարդապետութեան սկզբունքներից:—Հայ ժողովուրդը նիւթապէս զօրանալով, բարոյապէս տկարանում է:

Նիւթապաշտականը, զգայականը, անսանձ աղատութիւնը մեր հոգուն առաւել շուտով է պատվաստվում, քան թէ գաղափարականը, զգացողականը և ինքնակամ պարտադիր ժուժկալութիւնը, երբ մենք փոքր ինչ կենցաղավարական յաջողութեան մէջ ենք մտնում:

Միթէ անտեղի պէտք է համարենք և թերահաւատութեան նշան, որ շատերը մեր շուրջը և մեր մէջ կատարված անբնական երևոյթներից եզրակացնելով, կասկածում են մեր բարոյական վերածնութեան յոյսերի հաստատութեան վրա: Ինչ որ տեսնում ենք մեր շուրջը, կարծես թէ մեր բարոյական ուժերը լուծելու և սպառելու համար է ներգործում: Մի երևոյթ չը կայ, որ ճշմարիտ լուսաւորութեան արգասիքն համարվի: Կարծես թէ երկար տարիների բռնավաստակ աշխատանքը, անօրինակ եռանդը, անչափ զոհաբերութիւնները նրա համար էին, որ մեր ժողովրդի մէջ «զարչելի Աստարդայի և մարդաճարակ Մեղքոմի» բարձրաւանդակները շինվէին...:

Բագուի պէս քաղաքում, զարմանալու չէ, որ Մարդ. ընկ. իմաստուն վարչութիւնը ազգային ծխական ուսումնարանը գիմնազիայի նախապատրաստական դասատուն է շինում և որ առաւել զարմանալին է, այս աւագութեան պատուին բարձրացնելու համար՝ ծխական հոգաբարձութեան եկեղեցական գումարից տարեկան երկու հազար ր. արդիւնք է ստանում: Սա ո՞ր օրէնքի արդարութիւնն է: Գիմնազիան հարուստների համար է: Հարուստների որդիքը խնամելով մեր ծխական ուսումնարանի գիմնազիայի համար պատրաստական դառնալը՝ բնականաբար պիտի խռնվեն այստեղ: Ընդունելութեան ժամանակ թոշակատուները պիտի գերադասվեն ձրիավարժներից, մանաւանդ եթէ վերջիններիս թիւը ($^1/_3$) լրացած է: Եթէ ծխական ուսումնարանի համար նշանակված 120 աշակերտներից միմիայն 40-ը աղքատների զաւակներ պիտի լինեն, մեր մնացած անտէր, անխնամ, նորահաս մանուկները ու՞ր գնան:

Ամաչէ այն ժողովուրդը, որ այսպիսի անմտութիւն նրա մտաւոր և բարոյական զարգացման ներկայացուցիչների ուղեղից է դուրս գալիս: Ի՜նչ խորը լօգիկա,—թող տարեկան քսան տղայ և 20 օրիորդ գիմնազիայի համար պատրաստվի հացի խնդիրը ապահովելու համար, իսկ հարիւրաւորները փողոցները թափառեն զանազան մոլութիւնների սերմերը ցանելու համար:

Ի՜նչ անմիտ և սարուկ ծառայութիւն, որի վայելողը ամենևին կարօտութիւն չունի: Ի՜նչ դարշելի նիւթապաշտութիւն որի մէջ եթէ մի իմաստ կայ, դա պոռնկութեան իմաստ է: «Արար պատկերս արուականս և շնացաւ ընդ նոսա: Վարձս ետ սեղխաց իւրոց և օղերձեաց զնոսա գալ առ նա յամենայն կողմանց ի պոռնկութիւն իւր»:

«Մարդասիրական» ընկերութեան վարչութեան ընթացքի առիթով մեր մամուլի միաբան, միասիրտ խլրտումը և արշաւանքը մի ուրախալի երևոյթ է:

Գուցէ շատերը ասեն՝ թէ ինչ մեղաւոր է Մարդ. ընկերութեան ամբողջութիւնը, որ մի քանի անձերի սխալների պատճառաւ ամէնքը խայտառակվում են: Սա սոփեստի հարց է: Քանի որ ընկերութիւնը իր ընտրութիւնների ժամանակ անտարբեր է. քանի որ մի երկու մարդի կամքը նրանց համար օրէնք է եղած, որին սարկութեամբ հնազանդվել են. քանի որ ընդհանուր ժողովների ժամանակ փոխանակ բարձրացած հարցերը խորին ուշադրութեամբ քննելու, շտապել են շուտով վերջացնել և հարսանիքներ գնալ—պատասխանատու նոքա են: Եթէ 1881 թուականի ընդհանուր ժողովի մէջ, հասարակութեան բոլորովին մի անյայտ մարդու ընտրութեան դէմ փաստերով եղած բողոքը լըսվէր և անարժան մարդեր խորհրդական ժողովի անդամ չընտրվէին, այսօր այս նախատինքը մեր գլխին չէր գայ:

Տեսնենք ինչ վախճան պիտի ունենայ մեր մամուլի արշաւանքը: Տեսնենք ինչպէս պիտի խնամէ Բագուն իր հարիւրաւոր որբ, անտէր և անխնամ մանուկների կրթութիւնը: Բագուի ծխական ուսումնարանը կարողատէրների համար հիմնարկութիւն է դառնում. 120 մանուկներից 40 միմիայն պիտի ձրիաթօշակ խնամվեն. այդքան ևս օրիորդներից: Մնացածները ու՞ր պիտի գնան, ինչ պիտի անեն:

Մարդասիրական ընկերութիւնը ամեն տարի հայ սերունդից 20 տղայ, 20 օրիորդ պիտի պատրաստէ գիմնազիայի համար: Հարիւրաւորներն ևս փողոց պիտի ընկնեն իրանց կրթութիւնը ստանալու: Առաջինները պիտի մեզ մոռանան կօսմօպօլիտիկան գաղափարներին ծառայելով, երկրորդները մոլութեանց պիտի զոհ գնան:

Ահա այն հարցերը, որոնց պատասխանը բարոյապէս ընկած ժողովրդի կարողութիւնից դուրս է:

Բժ. Մ. Արամեանց

ՆԱՄԱԿ ԹԻՒՐՔԻԱՅԻՑ

—

Վան, 10 յուլիսի 82

Թէև քիչ շատ անձրև եկած էր, բայց դարձեալ տարին շատ չորային է: Եթէ ձմեռն շատ ձիւն և անձրև եկած չը լինէր, վաղուց արդէն պիտի սկսէինք ջրի նեղութիւն կրել. բայց եթէ այսպէս երաշտ շարունակվի, հունձքերը կը փչասուին և կը վախցուի որ առաջիկայ տարին սարսափելի սով լինի: Արդէն արմտիքներու գիները սկսած են բարձրանալ և ամեն մարդու աչքը վախցած լինելով անցած տարուայ սովէն, սկսած են հրա-

օր. դպրոցի դահլիճում բարեգործական նպատակով մի ներկայացումն տուին: Խաղացին «Հայրասէր որդի» և «Անձնապաստանի պատիժը» պիէսաները մանկական կեանքից վերառած Վենետիկի Մխիթարեան ուխտի հրատարակութենից: Պիէսաները Կ. Պոլսի բարբառով գրված լինելով՝ նոյն իսկ ներկայացնող աշակերտները նրանց մեր արդի գրականական լեզուի դարձրին: Խաղը աջող անցաւ: Բայց եթէ լինէր յարմարաւոր բեմ պատշաճ դէկորացիաներով և փոքր ի շատէ մեծ դահլիճ, խաղը աւելի մեծ փայլ կը ստանար: Բարձր դասի թէ կանայք և թէ մարդիկ իրանց ներկայութեամբ առաւել ևս քաջալերեցին խաղացողներին: Բոլոր տոմսակները ծախված էին, գներն էլ աժան էին նշանակված: Ցեղւոյս ժողովրդական երգիչ Ջիւան-աշըղը իր ընկերներով թէ նուագում էր և թէ երգում, այն էլ ձրիապէս, որի համար արժանի է շնորհակալութեան: Առհասարակ ժողովուրդը գոհ մնաց, ասելով «այս փոքրիկ խաղից աւելի իմաստ հասկացանք, քան թէ անհամ և անճաշակ դրամաներից:» Չէ կարելի և շնորհակալութիւն չը յայտնել ոստիկանութեան ծառայող պ. Յ. Ճինանովին, որ այդ երեկոյ ընդհանրապէս կարգապահութեան վրա հըսկում էր:

Ծախված տոմսակները բոլորը 68 րուբլի չափ էին, որից դուրս գալով բեմ յարմարեցնելու և ուրիշ մանր բաների վրա արած 20 րուբլի ծախսը, մնաց զուտ արդիւնք 48 ր., որի կէսը (24 ր.) յատկացրին տեղիս «Սահականուշեան» նորակառոյց օր. դպրոցի շինութեանը, իսկ միւս կէսը (24 ր.) վիճակային դպրոցի աշակերտական գրադարանին՝ մի քանի կարևոր գրքեր առնելու: Յիշեալ 48 ր. ըստ պատկանելոյն հասցնելու համար ինձ յանձնվեցաւ: «Սահականուշեան» դպրոցին հասանելի 24 ր. արդէն նոյն դպրոցի գանձապահին եմ յանձնել, իսկ գրադարանին յատկացեալ 24 ր. ուղարկել եմ այժմ Թիֆլիս գտնվող դպրոցի գրադարանապետին, որ հարկաւոր գրքերն առնէ:

Ներսէս Շահլամեանց

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՍՈՒՐԱՄԻՑ մեզ գրում են հետևեալը: «Սրանից մի քանի շաբաթ առաջ անտառային ահագին հրդեհը մեզ կատարեալ պաշարման դրութեան մէջ էր դրել. Գորու, Բէժէտուբանի և Բորժոմի կողմերից հրդեհը շրջապատել էր Սուրամի ամբողջ շրջակայքը. ցերեկով աչքդ որ կողմ դարձնէիր՝ ծխի ահագին սիւներ էին բարձրանում դէպի երկինք, իսկ գիշերները ծխին փոխարինում էին հրեղէն լեզուներ: Երկու շաբաթից աւելի արեգակը կատարեալ դեղին մետալի գոյն էր ստացել. ամեն մարդ կարողանում էր համարձակ նայել նրա խոշոր սկաւառակի (disque) վրա. շըրջապատող առարկաները երևում էին կարծես մոմի վրա սևացրած ապակիի միջից, իսկ լուսինը նմանվում էր երեխաների խաղալիք ծիրանեգոյն փամփուշտին: Բոլոր այս ժամանակամիջոցում փչում էր հարաւային փոշիխառն տաք քամին, որը բաւական նշանաւոր վնասներ տուեց բուսականութեանը: Այս բոլորը ծանր, մելամաղձոտ տպաւորութիւն էր գործում մարդու վրա, իսկ ամբոխը, հիմնվելով մօտերումս երևեցած գիսաւոր աստղի վերաբերութեամբ եղած գուշակութիւնների վրա, կարծում էր, որ արդէն հասել է աշխարհի վերջը: Երկու ամսից աւելի տևող չորութենից յետոյ վերջապէս մի օր երկինքը գթաց մեզ վրա և մի յորդ անձրև եկաւ այստեղ, անձրևից յետոյ ծուխը անհետացաւ, քամիներն ու փոշին դադարեցին, օդը պարզվեց և վերջապէս արեգակը ցոյց տուեց իր գեղաժպիտ դէմքը: Իսկ այժմ մօտ երկու շաբաթվայ չորութենից յետոյ մեզ դարձեալ նոյնանման մի վտանգ է սպառնում. արդէն Սուրամի հանդէպ գտնված լերան վրա Ցիցիանովների դարաւոր հրաշալի անտառը մօտ 50 վերստ տարածութեան վրա մեր աչքի առաջ զոհ է գնում լափող-ոչնչացնող կրակին: Կրակը սպառնում է նոյնպէս և Բորժոմի հարուստ կալուածներին: Մթնոլորտի մէջ արդէն նշմարվում են մեր վերը նկարագրած երևոյթների կրկնութիւնը, թէև առաջվանից աւելի նուազ կերպով: Տեղեկութիւն չունենք, թէ պօլիցիան ինչ միջոցներ է գործ դնում վտանգի առաջն առնելու: Աւելորդ չեմ համարում յիշել, որ գիւղական համայնքները մեծ անտարբերութեամբ են վերաբերվում դէպի անտառային հրդեհները, նրանցից շատերը դեռ ուրախանում են, որ վարելահողերը կընդարձակվեն....:»

Նոյն տեղից մեզ հաղորդում են և հետևեալը: «Այստեղ բաւականին յամառ լուրեր են տարածված, որ իբր անտառային հրդեհն այնքան վտանգաւոր է դարձել Աբասթումանի մօտերքում, որ այնտեղի ամարանոց գնացողներից շատերը երկիւղից շտապով հեռանում են այնտեղից: Ասում են Միխայլովօ-Աբաթուման տանող խճուղու փօստային բոլոր կայարանները լցված են Աբասթումանից վերադարձող ճանապարհորդների ահագին բազմութեամբ:»

Հաւաստի աղբիւրներից տեղեկանում ենք, որ Բագու-Թիֆլիսեան երկաթուղու գիծը ներկայ օգոստոս ամսի կէսից արդէն ծայրէ ծայր վերջացաւ, բայց թէ երբ կը սկսվի գնացքների կանոնաւոր երթևեկութիւնը այդ գծի վրա, դեռ յայտնի չէ: Սամտրէդօ-Բաթումեան ճիւղը նոյնպէս վերջացրած է: Երևի երթևեկութիւնն էլ շուտով կը սկսի նրա վրա:

«Голосъ» լրագրի Կազանի թղթակիցը հաղորդում է հետևեալը: Այստեղ հաշտարար ժողովի դահլիճի մէջ յուլիսի 30-ից մեծ շարժում կայ: Այդ օրը կայացաւ քաղաքային և գիւղական տարրական ուսումնարանների վարժուհիների և ուսուցիչների ժողովի բացումը: Այս անգամ ժողովը բազմամարդ և հետաքրքիր էր, որովհետև, բացի կազանեան զէմստվօից, մասնակցում էր և սվիտաժեան զէմստվօն, որը իր հաշւով ուսուցիչներին Կազան ուղարկեց: Քաղաքի ծխական ուսումնարանների ուսուցիչների և վարժուհիների հետ միասին ժողովին 80-ից աւելի անձինք էին մասնակցում, տեսուչ Լիւստրիցկու նախագահութեամբ: Բոլոր նիստերին, սկզբից մինչև վերջը ներկայ էր ուսումնարանների դիրեկտոր պ. Իգնօսկով, որը, բացելով ժողովը, բոլորովին ճիշդ որոշեց նրա նշանակութիւնը և օգուտը, ասելով որ ուսուցչական ժողովների օգուտը ուսուցիչների մէջ եղած մտքերի փոխանակութիւնն է ազգային լուսաւորութեան գործին աւելի լաւ ծառայելու համար: Պ. Լիւստրիցկի հաղորդեց, ի միջի այլոց, այն ապացուցված փաստը, որ ամեն տեղ, ուր ուսուցիչը անկեղծ նուիրված է ժողովրդական ուսումնարանին, նա փախցնում է տեղական տիրացուներին, որոնց թողնում են իրանք գիւղացիները գերադասելով կանոնաւոր ուսումնարանը: Ժողովի առաջնորդներն են պ. պ. Բօբրօվնիկով և Անաստասիէվ, որոնք կարդացին իրանց ռէֆէրատները թւաբանութեան և գրել կարդալ սովորացնելու մասին: Ժողովի քննադատութեան ենթարկված հարցերից նշանաւորներն են. մանուկների զանազան ժամանակներում ուսումնարան մտնելու մասին, աշակերտների թիւը մեծացնելու միջոցների մասին, գրել-կարդալ տարածելու մասին, ուսուցչական և աշակերտական գրադարաններ կազմելու մասին, դասատուութիւնը լաւացնելու մասին, ուրիշ գիւղերից եկող աշակերտների, նրանց բնակութեան և խնամելու մասին: Նիստերը կանոնաւոր կերպով են շարունակվում և շատ հետաքրքիր են: Չէ կարելի չը նկատել, որ ձայնատուութեան ժամանակ, վարժուհիների կարծիքները համարեա միշտ յաղթում են. այն ևս պէտք է ասել, որ վարժուհիներ ուսուցիչներից աւելի շատ են եկել:

Բացի գաւառական հայ ուսուցիչներից հետևեալ հիւրերը եկած են ԹԻՖԼԻՍԻ ուսուցչական ժողովին ներկայ գտնվելու համար. պ. Սահակ Էքմէքճեան, տեսուչ Տրապիզոնի Լուսաւորչական վարժարանի և պ. Հմայեակ Ղուշբուլեան, ուսուցիչ նոյն դպրոցի:

ԱԲԱՍԹՈՒՄԱՆԻՑ մեզ գրում են որ շրջակայ անտառները սարսափելի կերպով այրվում են: Շատերը, որոնք եկել են Աբասթուման ամառը անցնելու համար, հեռանում են այդտեղից:

ԴԷՐԲԷՆԴԻ հայոց ծխական երկսեռ դպրոցի հոգաբարձութիւնը խնդրում է մեզ տպել հետևեալը: «Դէրբէնդի հայոց ծխական երկսեռ դըպրոցին հարկաւոր են երկու ուսուցիչներ, որոնք կարողանային մանկավարժական նոր մեթօդով պարապել հայերէն, ռուսերէն լեզուներով և ծըխական դպրոցներին պատկանեալ միւս առարկաներով, մայրենի բարբառով: Մէկին, որ աւելի բարձր զարգացում պէտք է ունենայ, կը վճարվի տարեկան 400 րուբլ, կը տրվի վառելափայտ և բնակարան, իսկ միւսին, իբրև նրա օգնականի, 300 րուբլ, նմանապէս վառելափայտ և բնակարան: Վարժապետներից իւրաքանչիւրը պէտք է շաբաթական 24 դաս տայ: Ցանկացողները իրանց առաջարկութիւններով կարող են, ժամանակը չը կորցնելու համար, ուղղակի հեռագրով դիմել Դէրբէնդ պ. Գէորգ Շահնազարեան դէ-Շափուրին:»

«Кавказъ» լրագիրը հաղորդում է որ Թիֆլիսի քաղաքային վարչութիւնը դիտաւորութիւն ունի դարձեալ խնդրել կառավարութենից պարտք առնել 250,000 րուբլ Թիֆլիսում ջրանցք անցկացնելու համար: Մեզ այդ լուրը շատ զարմացրեց. ուրեմն ինչի համար էր արած արդէն քաղաքային ահագին փոխառութիւնը, որ, որքան յիշում ենք, հասնում էր 700,000 րուբլ գումարի: Դեռ առաջին փոխառութեան արդիւնքը չը տեսանք, հիմա նոր փոխառութիւն պէտք է լինի:

Այսօր լինելու է Թիֆլիսի ընդհանուր հայոց Ուսուցչական ժողովի հանդիսաւոր բացումը:

Մեր թղթակիցը Հալաբարից գրում է մեզ հետևեալը: «Թիֆլիսի քաղաքային վարչութիւնը, ինչպէս յայտնի է, իւրաքանչիւր տարի հրատա-

---

պարակէն ցորեն գնել և ամբարել: Այս ալ մի պատճառ եղած է որ արմտիքներու գինը հետըզհետէ կը բարձրանայ: Ճէզիրէէն և ուրիշ մօտակայ նահանգներէ ալ սկսած են գալ և Վանի հրապարակէն ցորեն տանել: Այս ալ մի պատճառ եղած է ցորենի գինը բարձրանալուն որոյ առաջը կրնայ առնել կառավարութիւնը, Վանէն արմտիքներու արտահանութիւնը արգելելով առ այժմ: Ցորենը որոյ չափը ($4^1/_2$ պուդ գրեթէ) 25 ղրշ. (2 րուբլ 10 կոպ.) էր, այժմ կը ծախվի 40 ղրշի. (3. ր. 33 կ.): Գարին որոյ չափը կը ծախուէր յառաջ 18 ղրշի (1 ր. 50 կ.), այժմ կը ծախուի 40 ղրշի. (3 ր. 33 կ.): Եթէ ան տարի ալ սովի դժբաղդութեան պատահինք, երաշտը շարունակելով, յայնժամ խեղճ գիւղացիներն խումբ խումբ կը գաղթեն կերթան այս կողմերէ: Լաւ չէր լինէր արդեօք որ Թիֆլիսի մէջ մի մնայուն մասնաժողով կազմուի, այսպիսի պարագայներու մէջ տաճկահայոց անմիջապէս օգնութեան պատրաստ լինելու համար: Արդեօք Թիֆլիսի Բարեգործական ընկերութիւնը չէ կարող այդ գործը ստանձնել, ի հարկին իւր կողմէ մարդեր ուղարկելով այստեղ որ կարօտներին օգնութիւններ բաժանեն և միանգամայն սովը արգելելու միջոցները ուսումնասիրեն:

Գիւղացիներու գաղթականութեան վրա խօսեցայ և մտքս եկաւ «Մասիսի» այն թերթ յորում «Մշակէն» արտատպած էր մեր տուած այն լուր թէ Գաւաշի, Թիմարի և այլն հայեր յուսահատուած կը պատրաստուէին Ռուսահայաստան գաղթել: «Մասիս» կասկած յայտնած էր այս լուրի համար, առարկելով թէ մի այդպիսի լուր հաղորդած չէ Պատրիարքարան: Բայց ինչ որ չէ հաղորդած պատրիարքարան, կրնանք հետևցունել թէ այդ բան տեղի չէ ունեցած: Գուցէ աւելի հաւանական լինի հետևցունել թէ Վանի հայերը շատ բաներ Կ. Պոլիս իմացուցած և ոչինչ արդիւնք տեսած չը լինելով, յուսահատուած են Կ. Պոլսէն և ամեն բան չեն գրեր այնտեղ: Շատ բաներ ունիմ այս մասին գրելիք բայց գիտես կը ցանկամ որ Կ. Պոլսի, Տփխիսի և Վանի գործիչներին մէջ մի ներդաշնակութիւն պահուի, չեմ ուզեր որ գայթակղութեան առաջին քարը ես ձգած լինիմ: Սակայն խոհեմութիւնն ալ սահման ունի և երբ այս սահմանը անցնի, անտարբերութիւն, անզգայութիւն կը լինի: Երբ ժամանակը գայ, ամեն բան լաւ ստուգելէ յետոյ կուզեմ յայտնել թէ Կ. Պոլսի ուսումնասէր և հայրենասէր գործիչները ինչ խնտրիքներ գործած են և կը գործեն դեռ Վանի նկատմամբ: Տար Աստուած որ մեք սխալած լինէինք մեր ենթադրութիւններու մէջ: Իսկ թէ մեր յիշած գաղթականութեան խնդիրը ստոյգ է թէ ոչ, պատրիարքարան թող հարցնէ Վանի ազգ. վարչութեան և կրնայ տեղեկանալ: Եթէ ռուսական դեր-հիւպատոս վսեմ. Կամսարական բէկ չը յորդորէր զանոնք որ յետ կենան այդ վնասակար դիտաւորութենէն և եթէ գիւղացւոց Ռուսահայաստան ղրկած պատգամաւորները ցուրտ ընդունելութիւն չը գտնէին այդ կողմէ, գիւղացիներն խումբովին կը գաղթէին և նոցա երթալէն յետոյ պատրիարքարան աչքերն շփելով քունէն կարթննար և այդ ժամանակ միայն կը տեսնէր ամեն բան: 1878-ին ալ երբ Էրզրումի շրջակայներէն Ռուսահայաստան գաղթելու խնդիրը ծագեցաւ և ձեր կողմի լրագիրներուն մէջ ահագին էջեր գրաւել, Կ. Պոլսի լրագիրներն և պատրիարքարան ոչինչ տեղեկութիւն չունէին դեռ և այդ միջոցին Թիֆլիսէն Կ. Պոլիս եկող մի երիտասարդ առաջին անգամ գրեց Մ ա ն զ ու մ է ի է ֆ ք ե ա ր ի մէջ այդ խնդրի նկատմամբ:

Պ. պ. Աբրահամ Այվազեան և Վ. Մարգարեան Կ. պօլսեցիներն որք Թիֆլիսի և Իգդիրի ճանապարհով եկած էին այստեղ, երկու շաբաթի չափ մնալէ յետոյ մեկնեցան: Մի քանի վարժարանները այցելեցին, մասնաւորապէս Կենտրոնական վարժարանն ուր պ. Այվազեան մի քաջալերական ալ խօսեցաւ աշակերտներուն: Խիզանի ընկ. ընդհանուր ժողովին մէջ ալ ատենախօսութիւններ արին, վսեմ. Կամսարական բէկ, Գալճեան Գէորգ բէկ և ուրիշներ, ճաշեր տուին նոցա:

Փօթիէն պ. Կարապետ Մ. Պապով որ Խրիմեան Հայրիկին և Միացեալ ընկ. արած նուէրներովն յայտնի է արդէն, պ. Այվազեանի միջոցով 50 րուբլ նուէր ղրկած էր Կենտրոնական վարժարանին: Վսեմ. Կամսարական բէկն ալ 8 մէջիդիյէ ոսկի նուէր արեր է այդ վարժարանին և 3 աղքատիկ տղայներ ալ իրեն սան ունեցած է նոյն վարժարանի մէջ: Նոյնպէս և Խրիմեան Հայրիկ և ուրիշ ազգասէր անձեր Կենտրոնական վարժարանի աղքատիկ աշակերտներէն քանիներն իրենց սան վեր առած են որպէս զի այդ աղքատ տղաներ չը ստիպուին եզուիտների և դոցա նմանեաց վարժարաններն դիմել և յետոյ նոցա գործիքներ դառնալ: Կը յուսանք որ ուրիշներն ալ այս ազգասէր անձերէն օրինակ առնելով կը փութան օգնել Կենտրոնական վարժարանին և ոչ թէ չոր խօսքերով միայն հայրենասիրութիւն ծախել:

Կ. Պոլսէն մի քանի ընտանիքներ եկած են հաստատուիլ այստեղ: Սոքա գիտեն զանազան արհեստներ որք Վանի բնակիչներին անծանօթ են: Արդէն Խրիմեան Հայրիկ կը ցանկար մի վանցի ղրկել Տրապիզոն որ երթայ այնտեղ տակառագործութիւն ուսանի: Ուրախ ենք որ այժմ տակառագործութիւն և այլ արհեստներ գիտցող մի պօլսեցի ընտանիքով հանդերձ ինք իւր ոտքով եկած է հոս: Փափագելի է որ թէ Կ. Պոլսէն և թէ Տփխիսէն այստեղ գալ ուզողներն արհեստի հմուտ մարդեր լինին և բաւականին դրամագլուխ ալ ունենան որ այստեղ անգործ մնալու չը դատապարտուին և խեղճ չը մնան: Ցաւում մի մասնաժողով պէտք է լինի որ օգնէ այդ կարգի մարդոց որք գործել կարող են բայց նիւթական կարողութենէ զուրկ են:

Կամսարական բէկ պատրաստուած էր այս օրեր մեկնիլ Վանէն դէպի Թիֆլիս. բայց զանազան պատճառներով յետաձգեց այժմ. այնպէս որ սեպտեմբերէն յետոյ պիտի կրնայք զինք ձեզ մօտ ունենալ: Լուր կայ թէ Էրզրումի ռուսական ընդհանուր հիւպատոսը սեպտեմբերին Վան պիտի լինի:

Այս տարի սովորականին հակառակ այնչափ շատ ձուկ չեղաւ: Վանի ծովի այդ բերքը իւր առատութեամբ, արժանութեամբ և համեղութեամբ գլխաւոր սնունդն եղած է Վանի բնակիչներուն: Սովորաբար 100 հատն 4 ղրուշ (30 կոպէկ) կը ծախուի այստեղ: Այս ձուկ որ տ ա ռ ե խ կը կոչուի, ծովին մէջ չեն որսար, այլ ձուածութեան ժամանակ սոքա կելնէն ծովէն գետերն կը թափին և գետերուն մէջ յատկապէս շինուած կողովներ դնելով կը բռնեն զանոնք: Արդեօք որչափ աւելի շահաւոր կը լինի եթէ բուն իսկ ծովին վրայ ձկնորսութիւն լինի ուռկաններ և այլն գործածելով: Որովհետև ձուկերն ապրիլէն սկսած մինչև մայիսի վերջեր կամ յունիսի մէջ կը թափին գետերն, այդ ժամանակ միայն ձկնորսութիւն կը լինի: Եթէ անձրև շատ գայ և գետերն պղտորին, ձուկ շատ չը բռնուիր և կը թանգանայ: Այս տարի 100 հատն 7 ղրշ. (50 կոպէկ) ծախուեցաւ: Թէ այդ արհեստով զբաղող և շահ փնտռող մարդեր գան այստեղ, կրնան ահագին քանակութեամբ տառեխ հանել ծովէն և ս ա ր դ ի ն կ ա շինելով յատկապէս պատրաստուած տուփերու մէջ դնել և օտար քաղաքներ և երկիրներ ղրկելով, մեծ շահ ձեռք բերել: Ե՞րբ արդեօք հայ հարուստներ պիտի աշխատեն այնպիսի շահի աղբիւրներ ձեռք բերել որմէ հայոց երկիրն ալ մասնաւորապէս շահի:

Հրանտ

բակում է թէ՝ իւրաքանչիւր փողոց շաբաթը կամ ամիսը քանի անգամ պէտք է մաքրվի. իսկ փողոցների մաքրութեան և վերանորոգութեան համար յայտնի է, որ նշանակված է 75,000 րուբլ: Հավլաբարի համար միայն նշանակված է երկու փողոց մաքրել՝ Կախեթինսկայա և Նովայա-Արմեանսկայա: Բայց քաղաքային վարչութիւնը ինչպէս է կատարում իր պարտքը. երկու քուչաներում այս երեք ամիս է որ ածած են կոյտ կոյտ քարեր, մէջ տեղը մնում է կէս արշին լայնութեամբ մի անցք, թողով ծածկված: Ամբողջ երեք ամսում ոչ մի անգամ չը մաքրվեցան այդ քուչաները. քարերը եւս մինչև այսօր այնպէս խառն ի խուռն ցրվել են այս և այն կողմը, որ այժմ անցնողները կամ պէտք է քարերի կոյտերի վրայից թռչեն և կամ թողի մէջ թաղվելով անցնեն: Ա-հասարակ քաղաքային ինժեներ պ. Աղաճանկով, երբ նորան յիշեցնում ես այս և այն քուչայի մասին որոշած և վճռած գործը կատարելու, նա անուշադիր է թողնում:»

—

Մեզ գրում են հետևեալը: «Մենք լսել ենք որ ԹԻՖԼԻՍԻ մեշչանների գլխաւորը (ստարշինա) պ. Գարուխով, իր անկանոն արարմունքների համար արձակված է իր պաշտօնից: Իսկ նորա տեղ, նշանակված է պ. Եագոր Տիրունեանց, որը մի և նոյն ժամանակ Որբերի դատարանի անդամ է: Պարոնը, ինչպէս ասում են, յայտնի է, որպէս բարեխիղճ մարդ: Ցանկալի է, որ պարոնը, 'ի նկատի ունենալով խեղճ դասակարգի թշուառ դրութիւնը, յարմարվի դրան և աշխատէ հեշտացնել նորա վիճակը: Պարոնը իր պաշտօնն ընդունելուն պէս արձակում է մեշչանսկայա ուպրավայի գրագիրներին, որոնք պարզամիտ և անգրագէտ դասակարգից իւրաքանչիւր հասարակ երկու տող գրուածքի համար 5—10 րուբլ էին վեր առնում:»

—

Մեզ պատմում են հետևեալը: «Հավլաբարի հարաւ-արևելեան կողմը մի հեռաւոր անկիւնում շինված է Ս. Լուսաւորչի եկեղեցին: Մայիս և յունիս ամիսներին, Լուսաւորչի տօնին, եկեղեցու գաւթում մի պարոն, առանց ժապաւէնեալ մատեանի, առանց իրաւունքի և չը գիտենք ում համար, իբր բարեգործական նպատակով հաւաքում էր փողեր ժողովրդից: Մինչև այսօր ամենքը մնացել են զարմացած այս արարմունքի վրա: Լրագիրներում եւս չը կարդացինք թէ ինչ եղան ժողոված փողերը և ինչի վրա գործադրվեցան:»

—

Գ. Յ. Փիթոեվ, որ այժմ անտրեպրենեոր է ԹԻՖԼԻՍԻ թատրոնի, աւարտած լինելով թատրոնի շինութեան վերանորոգութիւնը, արդէն յայտնել է որ շուտով բանալու է թատրոնը: Այս ձմեռը մենք կունենանք ռուսաց օպէրա: Օպէրայի արտիստները արդէն եկել են Թիֆլիս: Առաջին ներկայացումն լինելու է 30-ին օգոստոսի: Հրաւիրված երգչուհիների թւում կայ և տիկին Գավլօվսկայա: Պ. Փիթոեվ յայտնել է արդէն լրագիրներում որ կարելի բաժանորդ գրվել օպէրայի ներկայացումներին:

—

Քանի մի շաբաթ է արդէն որ պ. Բէլօի յայտարարութիւնների գրասենեակը անցել է Արծրունու գալլէրէա: Այդ գրասենեակը ամեն օր հրատարակում է ռուսաց լեզուով յայտարարութիւնների մի թերթ: Մեր լրագրին էլ յայտարարութիւններ տալ ցանկացողները, կարող են, բացի «Մշակի» խմբագրատանից և Շահվերդեանի պավիլիօնից, յանձնել այդ յայտարարութիւնները նոյնպէս պ. Բէլօյի գրասենեակը:

—

ՇԱՄԱԽՈՒՑ մեզ գրում են: «Տեղիս հայ-աւետարանականների գրադարանը դեռ եւս շատ աղքատ է. նա շատ քիչ գրքեր ունի: Բայց շնորհով նրա կառավարիչների, գրադարանի մէջ կարգ ու կանոն կայ: Այդ գրադարանը որոշեալ ժամերին բացվում է և միշտ յարմարվում է ընթերցողների պահանջին: Արձակուրդներին էլ, երբ օտարութենից գալիս են Շամախի տեղիս ընթերցասէր երիտասարդներ, գրադարանը բաց է լինում ամեն օր:»

—

«Кавказъ» լրագիրը արտատպելով «Մշակից» մի քանի տեղեկութիւններ Շամախու հայ-աւետարանականների վրա, և յիշելով որ այդտեղ բացվել է հայ-բողոքականների մի կիրակեայ դպրոց, աւելացնում է որ այդ դպրոցը բացվել է միսիօնարների ձեռքով: Յարգելի ռուս լրագրի այդ տեղեկութիւնը սխալ է. Շամախում երբէք չեն եղել և չը կան հիմա էլ բողոքական միսիօնարներ, այլ հայոց բողոքական համայնքը ինքնուրոյն կերպով կազմվել է հայ ժողովրդի միջից, առանց օտար միսիօնարների ներգործութեան: Կիրակեայ դպրոցն էլ հայերը իրանք են հիմնել և ոչ թէ որ և է միսիօնարներ, որոնք չը կան էլ Շամախում:

—

ՄԵԾ-ՂԱՐԱՔԻԼԻՍԱՅԻՑ մեզ գրում են: «Մեր հասարակութեան և անտառապետի մէջ ծագած անբաւականութիւնների գործի դատաստանական քննութիւնը շարունակվում է և ասում են շուտով վերջանալու է: Լսում ենք որ գիւղացիք դիտաւորութիւն ունեն ներկայացնել սենատոր պ. Բէրին մի աղերս իրանց դրութեան մասին, յայտնելով իրանց ամենակարևոր պահանջները այդ աղերսի մէջ: Պ. սենատորը շուտով այցելելու է Մեծ-Ղարաքլիսա:»

—

ԱՐԴԻՆԱՅԻՑ մեզ գրում են հետևեալը: «Շիրակի գաւառը շնորհակալութիւն է յայտնում սինօդին, որ վերջապէս ազատեց նրան Ստեփան վարդապետից: Տեղիս գաւառապետ պ. Շաղուբաթով թողեց իր պաշտօնը և տեղափոխվեց նոյն պաշտօնով Կարս: Նրա տեղը նշանակված է փոխ-ոստիկանապետ Կուցէվալով: Շիրակի ազգաբնակութեանը շատ դժուար էր բաժանվել իր սիրելի գաւառապետից, պ. Շաղուբաթովից: Մենք այժմ կարող ենք նախանձել Կարսին, որ ունենն Շաղուբաթովի պէս մի ազնիւ և գործունեայ պաշտօնեայ:»

—

Նոյն տեղից մեզ գրում են: «Մարդասպանութիւնները Շիրակում շատ յաճախ են լինում, մանաւանդ թուրքերի մէջ, բայց այժմ սկսել են մարդասպանութեան դէպքերը յայտնվել և հայերի մէջ էլ: Երկու ամսվայ, մայիսի և յունիսի ընթացքում, հայերից 4 մարդ սպանվեցան մեր կողմերում: Թէև կենսական պիտոյքները այս տարի շատ առատ են Շիրակում, բայց երաշտութիւնը փոքր ինչ վնասեց հացերին: Գարին արդէն քաղել ենք:»

—

Հինգշաբթի, օգոստոսի 19-ին երեկոյեան ժամի 6-ին յանձնաժողովի յայտարարութեան համեմատ հաւաքվեցան գաւառներից և քաղաքներից եկած ուսուցիչները Գայեանեան դպրոցում երկու ատենապետ և քարտուղարներ ընտրելու համար: Ներկայ էին և մի քանի վարժուհիներ: Կարգ. յանձնաժողովի նախագահ պ. Շահ-Պարոնեանց բացեց նիստը. նա բարևեց ներկայ ուսուցչական ժողովը յանձնաժողովի կողմից և մի համառօտ զեկուցումն արեց յանձնաժողովի գործունէութեան վերաբերութեամբ և ի վերջոյ յայտնեց, որ ներկայ ժողովի նպատակը պէտք է լինի երկու ատենապետների և երեք քարտուղարների ընտրութիւնը: Ցուցակագրվեցան և այնպիսի մարդիկ, որոնք կատարելապէս ուսուցչական և ուսումնարանական գործի շրջանից դուրս են: Բարեբաղդաբար այստեղ արծարծվեցաւ ղեկավարի խնդիրը և երկար դատողութեանց առարկայ դարձաւ. այնուհետև հանեցին ուսուցչական գործի շրջանից դուրս մարդկանց և միայն բացի հրաժարվողներից մնաց 5 մարդու անուն, որոնց և քուէարկեցին: Բանից դուրս եկաւ որ ձայների բազմութեամբ ատենապետներ պէտք է լինեն պ. պ. Սեդրակ Մանդինեանց և Յով. Ջիջիանեանց: Մենք այսպիսի ընտրութիւն մասամբ անյաջող ենք համարում, որովհետև ղեկավարի պաշտօնը ծանրակշիռ պաշտօն է. նա բազմակողմանի արժանաւորութիւններ, տեղեկութիւններ և կառավարչական տակտ ունեցող մի անձն պէտք է լինի: Պ. Մանդինեանցի ընտրութիւնը մենք բնական ենք համարում. բայց ինչ նշանակութիւն ունի թողնել, օրինակի համար, պ. Բէգ-Նազարեանցին, որ մանաւանդ գիւղական և գաւառական դպրոցներին քաջ տեղեակ, մանկավարժութիւն սովորած և երկար տարի դպրոցական գործով պարապած մի անձն է, և ընտրել Ջիջիանեանցին: Շատերը ընտրելուց յետոյ կրկնում էին այս մի և նոյն կարծիքը: Քարտուղարների ընտրութիւնը յանձնվեցաւ, ժողովի վճռին համեմատ, ատենապետների կամքին:

—

ՍՂՆԱԽԻՑ մեզ գրում են հետևեալը օգոստոսի 5-ից: «Ահա երկու ամիս է որ Սղնախը անձրևի երես չէր տեսել և այս երաշտութիւնը շատ զգալի վնասներ տուեց բանջարանոցներին, եգիպտացորենին և կորեկին, այնպէս որ այդ բերքերից բոլորովին յոյսը կտրած է գիւղացին: Մայիսին եկած կարկուտը դարձեալ վնասեց Կարդանախ և այլ մի քանի գիւղերին: Հաղողն էլ վնասված է: Անասունների հիւանդութիւնն էլ ջոկ է նեղացնում գիւղացիներին: Օգոստոսի 2-ին տեղիս հայ հասարակութիւնը դիմեց թէ հայոց և թէ վրաց հոգևորականութեանը, խնդրելով անձրևի համար մաղթանքներ անելու քաղաքիս շրջականերում: Հետևեալ օրը հոգևորականութիւնները պատարագ մատուցին և քաղաքիս չորս կողմը թափօրներով շրջեցին:»

ԱՐՏԱՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ԵԳԻՊՏՈՍ

—

„Figaro" լրագրի Աղէքսանդրիայի թղթակիցը գրում է օգոստոսի 13-ից: Սուէզի ամրութիւնները օրից օր սպառնալի են դառնում: Հազարաւոր ֆելախներ հող են փորում Սուէզի ամբողջ գծի վրա Րամլէի հանդէպ: Արաբի-փաշայի օֆիցերները օգուտ են քաղում այն ժամանակից, որ տալիս է նրանց անգլիացիների անգործունէութիւնը: Աբուկիրի ամրութիւնները շատ դժուար է վերցնել, իսկ լճի մօտ եղած ամրութիւնները բաւական նշանաւոր են: Եգիպտական զօրքերի աջ թևի հրամանատար Րաշիդ-փաշա մի նորքին ամրութիւն կազմեց, որ կարող է շատ սպառնալի լինել, եթէ լաւ արտիլերիայով կը լինի զինուորված: Արաբի-փաշա 91,000 մարդ ունի: Նա վճռել է իր ամրութիւնների մէջ մնալ և սպասել անգլիացիների յարձակմանը: Եգիպտական օֆիցերները գիտեն, որ կարող են յոյս դնել իրանց զինուորների վրա, եթէ նրանք կը կռուեն ամրութիւններից պաշտպանված, մինչդեռ բաց դաշտի մէջ նրանց զօրքերը անկարող կը լինեն պահել թշնամու յարձակումը: Պլեվնան մահմետական պատերազմական գիտութեան ամենաբարձր օրինակն է և արաբ օֆիցերները աշխատում են Կաֆրդուարը և Տէլկեբիրը եգիպտական փոքրիկ Պլեվնա դարձնել: Այդպիսով անգլիական զօրքերը Կայիրէի վրա արշաւելուց առաջ պէտք է վերցնեն երկու ամրացած բանակներ: Գեներալ Ուօլսլի երևի լաւ չըմբռնեց այդ հաշիւը այն օրը, երբ ասեց, թէ սեպտեմբերի 15-ին ամեն բան վերջացած կը լինի: Կասկածելի է, որ նա կանոնաւոր կռիւներ տայ: Հաւատացնում են, որ Կայիրէի մէջ մի քանի անուանիներ, լուր առնելով սուլթանի շրջաբերականի մասին, յայտնել են, թէ թիւրքաց զօրքերի Եգիպտոս հասնելուց յետոյ Արաբի-փաշա ստիպված կը լինի հնազանդվել խալիֆի կամքին:

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

—

—Խէդիվի նոր հրովարտակը հրամայում է եգիպտական վարչութիւններին հնազանդվել Ուէլզլէին, որը ժամանեց Եգիպտոս կարգը և հանգստութիւնը վերականգնեցնելու համար:

—Երեկոյեան լրագիրները օգոստոսի 10-ին հեռագիր տպեցին, որով հերքում են այն լուրը, որ իբր թէ Արաբի-փաշա հեռացնում է իր զօրքերը. ընդհակառակն, հեռագրի խօսքերով, Արաբի-փաշան ամրացնում է այժմեան դիրքերը և հողային նոր աշխատանքներ է կատարում:

—Պօրտ-Սայիդից հեռագրում են օգոստոսի 10-ին, որ անգլիական զօրքերը Նէֆիշում շատ սպանվածներ և շատ զէնքեր գտան: Լէսէպս յայտնում է, որ իր հիւանդութեան մասին լուրերը անհիմն են:

—Առաւօտեան հրատարակութիւնների մէջ, օգոստոսի 11-ին, տպված է Սուէզից ստացված մի տեղեկութիւն, որ բրիտանական զօրքերը երէկ գրաւեցին Սէրապէօւմ: Չորս գնտարձակ նաւեր գիշերով լողում էին Սուէզի ջրանցքի վրա և փախցրին ափերից արաբներին:

—Կ. Պօլսից հեռագրում են օգոստոսի 11-ին: Ահմէդ և Խասադ այսօր գնացին լորդ Դիֆէրինի մօտ սուլթանի կողմից նրան անձնապէս հաղորդումներ անելու: «Վակիթ» լրագիրը արգելված է անգլիացիների դէմ յօղուած տպելու համար: Անգլիացիները կորցրին Կայիրէի և Աղէքսանդրիայի մէջ եղած հեռագրական յարաբերութիւնը:

«ՄՇԱԿԻ» ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՀԻՒՍԻՍԱՅԻՆ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԵՆԻՑ

Ս. ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ, 18 օգոստոսի: „Օրէնքների ժողովածուի" մէջ հրատարակված է Բօմին-Բօրիսօգլեբսկի քիմիական գործարանի կանոնագրութիւնը: Այդ գործարանի հիմնողներն են Վլադիմիր և Աղէքսէյ Շիպօվներ և Դմիտրի Կիրպիչնիկօվ: Դրամագլուխը 300,000 րուբլ է: Ներկայ տարվայ զինուորագրութեան համեմատ նահանգներից և շրջաններից ծառայութեան են կանչված ընդամենը 211,000 մարդիկ:

ՕԴԷՍՍԱ, 18 օգոստոսի: Կրիվօյ-Րօգից ստացված տեղեկութիւնների համեմատ ֆրանսիական դրամատէրեր Ցօրսեն և Ցիու, տեսնելով հանքերը, յարմար համարեցին երկաթէ գործարան հիմնել:

ԱԼԷՔՍԱՆԴՐԻԱ, 18 օգոստոսի: Կաֆրդուարի եգիպտական զօրքերի հրամանատար Տուլբա-փաշա ուղարկված է (?) օֆիցերներից:

ԱԹԷՆՔ, 18 օգոստոսի: Յոյն-թիւրքական սահմանի վրա արիւնհեղ կռիւ պատահեցաւ յունաց և թիւրքաց զօրքերի մէջ: Յոյները կորցրին 4 զինուոր և 3 ունտեր-օֆիցեր սպանված և 12 զինուոր վիրաւորված: Յունական կառավարութիւնը պատրաստութիւն է տեսնում: Ամֆիլոխիա նաւը զօրքեր է բերում:

ԱԼԷՔՍԱՆԴՐԻԱ, 18 օգոստոսի: Կալասինի մօտ եգիպտացիք յետ են մղված մեծ կորուստներով: Անգլիացիք վերցրին 11 թընդանօթներ, կորցրին 120 մարդ:

Ս. ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ, 18 օգոստոսի: Երէկ նորին մեծութիւն յունական թագուհին բարեհաճեց Սարէպտայից արտասահման ուղևորվել: Լրագիրների լուրերի համեմատ ոստիկանութեան դիրեկտոր Պլէվէ ժամանակաւորապէս արձակուրդ է առել և ուղևորվում է արտասահման. նրա պաշտօնը կը վարէ դէպարտամենտի ստասսկի սովետնիկ Դուրնովօ: Թուրքեստանի զինուորական շրջանի շտաբի կառավարիչ նշանակված է գեներալ մայոր Նովիցկի: Լուրերին նայելով, հարց է յարուցված, որ ուսումնարանական հիմնարկութիւններից դուրս եկած օֆիցերները ծառայութիւն մտնեն օրինակելի գնդերի մէջ: „Русскій Инвалидъ" լրագիրը հաղորդում է, որ ենթադրված է լէյբ-վիրաբոյժ Օբերմիլլերին նշանակել պալատական բժշկական մասի կառավարիչ: Պալատական բժիշկ Զիչերին արձակված է այդ պաշտօնից: Ենթադրված է պալատական մինիստրի օգնականի պաշտօն ստեղծել: „Правит. Вѣстн." լրագիրը հաղորդում է. Մոսկվայի դատաստանական պալատի պրօկուրօրը պաշտօնապէս հերքում է Գօրօդոբուժսկի գնդի հրամանատար գնդապետ Կարպինսկու մահուան մասին լրագրական լուրերը, որ իբր թէ նա կորել է Կուկուևկի աղէտի ժամանակ: „Новое Время" լրագիրը հաղորդում է. Կլէվեցկի և Օպախովինց ինժեներներից արած Մոսկվա-Կուրսկեան երկաթուղու վերաքննութիւնը ցոյց տուեց, որ Մոսկվայի և Կուրսկի մէջ գտնված 55 շինութիւններից՝ խողովակներ, կամուրջներ և հողակոյտեր թւով 11 երկիւղալի չեն: Մնացած 45, հնութեան պատճառով, վտանգաւոր են յայտնված: Նոյնպիսի քննութիւն կատարվում է Սեվաստոպոլի ճանապարհի

վրա, որ նոյնպէս անվտանգ չէ համարվում։ Գիտութիւնների ակադեմիան հրատարակում է միտրոպօլիտ Իոսիֆ Սիմաշկօի գրութիւնները։ „Новости" լրագիրը հաղորդում է. Նիժնի-Նօվգորոդի մէջ ցիրկում, ներկայացման ժամանակ, քանդվեցաւ վերին գալերէյան այցելուների հետ։ Մարդկերանց հետ դժբաղդութիւններ չեն պատահել։

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԵՆԻՑ

Ս. ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ, 18 օգոստոսի։ „Новое Время" լրագիրը հաղորդում է, որ Կլեվեցկի վերաքննեց կուրսկեան երկաթուղու 56 շինութիւններ և նրանցից 45 վտանգաւոր յայտնեց։

ԱԹԷՆՔ, 18 օգոստոսի։ Յոյն-թիւրքական սահմանի վրա, կրալեկդերբենտի (?) մէջ ամեն օր արիւնհեղ կռիւներ են պատահում թիւրքաց և յունաց զօրքերի մէջ։ Յունական թագաւորը շտապում է վերադառնալ, գումարել ազգային ժողովը և կրեդիտ պահանջել պահեստի զօրքերի ծառայութեան հրաւիրելու համար։

ԵՕԿՕԳԱՄԱ, 18 օգոստոսի։ Եապօնական դեսպանութեանը կորէայի ապստամբների կողմից հասցրած վիրաւորանքի համար,— եապօնիան բաւականութիւն է պահանջում։

ՄԱՍՆԱՒՈՐ ԹՂԹԱԿՑԻՑ

ՍՈՒՐԱՄ, 19 օգոստոսի։ Անտառի հրդեհը այն ատրիճան ընդարձակվեց և սպառնալի դարձաւ, որ այրվող ծառերի կայծերն ու մոխիրը մեծ քանակութեամբ թափվում են Սուրամի մէջ։ փողոցները սկսում են արդէն ծածկվել սև մոխրի բարակ քօղով։

Խմբագիր—հրատարակող ԳՐԻԳՈՐ ԱՐԾՐՈՒՆԻ

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱՒ ՆՈՐ ԳՐՔՈՅԿ

„ՍՐԻՆԳ ՀՈՎՈՒԱԿԱՆ"

ԵՐԳԵՐ, ՈՏԱՆԱՒՈՐՆԵՐ ԵՒ ԱՌԱԿՆԵՐ

ընթերցասէր մանուկների համար

ՏԱՆԸ ԵՒ ՈՒՍՈՒՄՆԱՐԱՆՈՒՄ

ԳՐԵՑ Ղ. ԱՂԱԵԱՆՑ

Վաճառվում է վ. Շահվերդեանի Լրագրական խանութում։ գինն է 20 կոպ. օտար տեղերից դիմում են հետևեալ հասցէով։ Тифлисъ, въ газетное Агентство В. Шавердова.

15—25

ՊԱՏԻՒ ունեմ յայտնելու պատւելի հասարակութեանը որ աւելի քան 50 տեսակ զանազան ընտիր ՊԱՊԻՐՈՍԻ ԹՂԹԵՐ առնել ցանկացողները (արկղիկը 55 կոպէկից մինչև 2 ր. 30 կոպ.) կարող են մեզ, Ռօստով (Դօնի վրա) քաղաքը դիմել։

Ամեն տեսակ ՊԱՏՈՒԷՐՆԵՐ կուղարկվեն շատ շուտով և ֆաբրիկայի գներով։ Պատուէր անողները կարող են մինչև անգամ րուբլին 10°/₀ բէհ ուղարկել, իսկ մնացած գումարը ապրանքը ստանալուն պէս վճարել։

ՊՐԷՅՍԿՈՒՐԱՆՏԸ ուղարկվում է ցանկացողներին ձրիապէս։

Մեր հասցէն РОСТОВЪ на Дону Мартиросу Теръ-Асатурову.

2—3

ՄԻ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԱԿԱՆ ՈՒՍԱՆՈՂ, որ այժմ արդէն Մանգլիսումն է ապրում, յանձն է առնում պարապել երեխաների հետ՝ թէ սրբունական և թէ հայոց ուսումնարանների աշակերտների և աշակերտուհիների հետ։

Պայմանները կարելի է առաջարկել հետևեալ հասցէով. Манглисъ, Габріэль Мирзоевъ, въ рощѣ, дача Мароы Тимоѳѣевой.

Въ Редакціи газеты

«МШАКЪ»

Продается

БРОШЮРА

„ЭКОНОМИЧЕСКОЕ ПОЛОЖЕНІЕ ТУРЕЦКИХЪ АРМЯНЪ."

Д. Григорія АРЦРУНИ.

Брошюра напечатана въ Москвѣ.

Цѣна 25 коп.

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՈՒՍՈՒՑՉԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎԻ անդամակցութեան ՏՈՄՍԱԿ ցանկացողները կարող են ստանալ Ուսուցչական ժողովի ԳՐԱՍԵՆԵԱԿՈՒՄ, որ գտնվում է ԱՐԾՐՈՒՆՈՒ ԳԱԼԷՐԷՅՈՒՄ № 170. ՏՈՄՍԱԿԻ գինը 2 րուբլ է։

Լոյս տեսան „ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ" առաջին և երկրորդ համարները։ Ստորագրուել կարելի է վ. Շահվերդեանի լրագրական գործակալութեան խանութում և պ. Ծատուրեանի Դէպօյում։ Տարեկան գինն է ՀԻՆԳ րուբլի։

ԹԷՅ առաջին հունձի այս տարի չափազանց գոյնաւոր և հոտաւէտ։ Այդ թէյից ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԽԱՆՈՒԹԻ մէջ ստացված է 50,000 ֆունտ և ծախվում է 25°/₀ էժան և աւելի լաւ քան թէ ուրիշ տեղ։ Օրինակ. Լաւ ԿՕՆԳՕ թէյ 1 ր.—1 ր. 20 կոպ., պատուական ՍԱՆՖԱ թէյ 1 ր. 40 կ., հիանալի ՄՕՆԻԿ թէյ 1 ր. 60 կ. այս թէյ ամեն տեղ ծախվում է 2 ր.—2 ր. 50 կ., գեղեցիկ ԿԱՑՍԱՌԻ թէյ 1 ր. 80 կ. և ամենալաւ ֆու-չու-ֆու թէյ 2 ր. մաքուր թէյ առանց թղթի։ Նոյն տեղը սովորաբար լինում են 500 երկաթէ ՄԱՀՃԱԿԱԼՆԵՐ 6 ր.—60 ր., երկաթէ ԳՐԻՉՆԵՐ ամբողջ Անդրկովկասի համար, շօկօլադ Ֆրայ, Շեվիլդի ԴԱՆԱԿՆԵՐ, վերականգնող ՄԱԿՄԱՍՏԵՐ մազերի համար, հրացաններ ԴԱՌԻ, ՌԷՎՕԼՎԵՐՆԵՐ Վերլի, ԹԱՄԲԵՐ Բարնեբիի, կօլմանի նըշըշտայ, ԱԼԲՕՄՆԵՐ Շվարցի կէս գնով։ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԽԱՆՈՒԹ, ԹԻՖԼԻՍԻ ՄԷՋ ԱՐԾՐՈՒՆՈՒ ԳԱԼԼԵՐԷՅՈՒՄ № 156, 157, 158, 159 և 100։

27—100

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՈՒՍՈՒՑՉԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎԻ նախապատրաստութիւնները հոգացող կարգադրիչ Յանձնաժողովը խնդրում է այն պարոններին, որոնք որ և է ՏՆՂԵԿՈՒԹԻՒՆ ցանկանում են ստանալ ՅԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎԻՑ կամ հաղորդել նորան, որ բարեհաճեն ՇՆՈՐՀ ԲԵՐԵԼ նրա ԳՐԱՍԵՆԵԱԿԸ ԱՐԾՐՈՒՆՈՒ ԳԱԼԷՐԷԻ ՄԷՋ № 170։ Գրասենեակը բաց է ԱՄԵՆ ՕՐ առաւօտեան 9 ժամից մինչև 11 ժամը։

Պատիւ ունիմ յայտնել ԹԻՖԼԻՍԻ ԵՒ ՆՈՐԱ ՁՈՐՍ ՎԻՃԱԿՆԵՐԻ ԲՈԼՈՐ ԵՐԵՑՓՈԽԱՆՆԵՐԻՆ ԵՒ ՔԱՀԱՆԱՆԵՐԻՆ, որ համաձայն դաշնագրի ներկայ թուի ՕԳՈՍՏՈՍԻ 15-ից ՎԵՐՋԱՑԱՒ մամավաճառութեան ՆԱԽԿԻՆ կապալառուի պայմանաժամը և այսուհետև ՊԷՏՔ Է ԴԻՄԵԼ ԻՄ ԽԱՆՈՒԹԸ մոմ գնելու համար, որպէս նոր կապալառուի։ Առևտրի խանութը իւր նախկին տեղն է։ կապալառու՝ Թումթունեանց։

1—3

ԼԱԶԱՐԵԱՆ ՃԵՄԱՐԱՆԻ ՎԱՐՉՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԻՑ

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ.

Լ. ճեմարանի վարչութիւնը՝ իր մասնագիտական դասատների՝ 1872 թ. բարձրագոյն իշխանութիւնից հաստատված կանոնադրութեան § 175 և 179 յօդուածների հիման վրա և 1863 տարվայ համալսարանական կանոնադրութեան § 68, 69 յօդ. հրատարակելով, որ Լազարեան ճեմարանում ազատ է Հայոց լեզուի և հայկաբանութեան պրօֆեսօրի պաշտօնը, հրաւիրում է այս պաշտօնի ցանկացողներին՝ յայտնել իրանց ցանկութիւնը ճեմարանիս դիրեկտօրին մինչև հոկտեմբեր ամիսը և ընդ նմին՝ պիտի ուղարկեն դօկտորի ուսումնական դիպլօմը, իրանց ուսումնական երկասիրութիւնները և այն վկայաթղթերը, որոնք անհրաժեշտ են պետական ծառայութիւն մտնելու։ Օրդինարնի և էկստրաօրդինարնի պրօֆեսօրի պաշտօնը ստանալու համար պահանջվում է դօկտորի աստիճանը. իսկ դօցենտ կարող է լինել և մագիստրոսը։ Դօցենտը ստանում է 1200 րուբլի ռոճիկ, էկստրաօրդինարնի պրօֆէսօրը 2000 ր., օրդինարնի 3000 ր., և ըստ պաշտօնի՝ առաջինը համարվում է VII դասակարգում, երկրորդը VI-ում, և երրորդը V-ում։ Նոցա ձեռք են բերում պետական ծառայութեան յատուկ իրաւունքներ և կայսերական համալսարանների դասատուներին հաւասար իրաւունք ունեն թօշակ ստանալու։

3—3

ՕԳՈՍՏՈՍ ԱՄՍԻ ՄԷԿԻՑ

ՍԿՍԵՑ ՀՐԱՏԱՐԱԿՎԵԼ ՎԻԷՆՆԱՅՈՒՄ

L'ORIENTAL

ՖՐԱՆՍԵՐԷՆ ԹԵՐԹԸ, ԱՄԻՍԸ ԵՐԿՈՒ ԱՆԳԱՄ։

„Ժուռնալ դ'Օրիան" լրագրի հին բաժանորդներին դադարեցրած թերթի տեղ կուղարկվի այդ նոր հրատարակութիւնը։

„L'Oriental" թերթի տարեկան գինը 8 րուբլ է, կէս տարվանը 4 րուբլ։

Գրվել կարելի է „ՄՇԱԿԻ" խմբագրութեան մէջ, կամ ուղղակի Վիէննայում դիմելով հետևեալ հասարակ հասցէով. Vienne (Autriche) M. F. Salles I. Neuer Markt 9.

Միջի փողոց, կաթոլիչեսկայա փողոցի անկիւն № 13.

Միքայէլ Տէր-Նիկողոսեան

Աւելի էժան, քան թէ ուրիշ տեղ ծախվում են. ՎԻԷՆՆԱՅԻ ՄԵԲԵԼ ամենայն տեսակ, ֆրանսիական և անգլիական երկաթէ ԿՐԱՎԱԹՆԵՐ 8—30 ր., հայելիներ 250—25 ր., սակվօյաժներ 1. 30—12 ր., սունդուկներ ճանապարհի 6—35 ր., մառաններ (погребцы) 6—25 ր., սամօվարներ 60 կ.—1.25 ֆունտը., կուխօնի պղնձէ ամաններ, գերմանիայի երկաթէ էմալով ամաններ. ումիվալնիկներ մրամօրնի 38 ր.—75 ր., հրացաններ երկու լուլանի 6—32 ր., ռէվօլվէրներ ամենայն տեսակ 3. 50—30 ր., պատրոններ. (գուլլաններ) ռէվօլվէրի, սիգար Ռէնգարդի Ֆաբրիկից. պապիրօս և թամբաքու կուշնարօվի գիլզի պապիրօզի. 5,000 ՖՈՒՆՏ ԹԷՅ (չայ) ԵՂ. ՊԱՊՕՎՆԵՐԻ, բիսկվիտ. (սուխար չայու և կաֆէի) էլնէմի. կօֆէ էլնէմի և Միխէլսօնի. Պետերբուրգում 40—1 ր. 25 կ. հայելիներ ամենայն տեսակ 28 կ.—240 ր., պրոբկայ գինեվաճառների, հանքային և գարեջրի (для зельтерскихъ водъ и пива) դույթուկ (пухъ), պադնոսներ սամովարի և չայու, դանակ չանգալ զանազան ֆաբրիկաների 1 ր. 20 կ.—25 ր. դուժինը. գրչակոթներ 1 ր. 80 կ.—5—60 կ. դանակ ջիբի 1—60 կ.—12 ր., դանակ հացի 20 կ.—1 ր., հատը, կուխնի 1—40 մինչև 3—20 կ. պրիբօրմիս կտրելու մաշինայ. Անգլիական ութմներ, բրիտանսկի չայնիկներ, կաֆէնիկներ ամենայն տեսակ, ջաղացներ կաֆէի համար, ֆիլտեր—ջուր մաքրելու, կրախմալ կարօկէն 18 կ., վաքս Ֆրանսիայի ժակոյ, թուղթ փոշտի, կանվերտներ, սուրգուչ, մատիտ, գրիչ երկաթէ, գրչակոթ, քարետախտակ, թանաք, թանաքամաններ, պրեսպապիեներ, գդալներ սեղանի և չայու ֆրաժէ, վարշավի և բրիտանսկի դուժինը 1—50 կ. մինչև 12 ր., և չայու 45 կ.—5 ր., չումիչկէք 45 կ.—5 ր., շամադաններ ամեն տեսակ 25 կ.—12 ր. ջուխտ, պոլսապոշկաններ Վարշավու, ՌԵԶԻՆԻ ԿԱԼՕՇՆԵՐ, ամեն տեսակ, գուլբաններ կանանց և մարդկերանց 15 կ.—50 կ. ջուխտ, շապիկներ, մարդկերանց գալուստիկներ, զոնտիկներ 35 կ.—4—50 կ., հատ, անձրևի և շոքի. սանդրեր չիրմայու ոսկորէ, գուտապերչովի և փայտէ, շչոտկաներ գլխի, շորի, սապոկի, պոլի և կարտի համար. չուլքի թէլ (бумага) մատոկի կօճի և շալէ (гарусъ) ֆէլշատկէք մարդկերանց և կանանց, պորտմաններ, քիսաներ, պապիրոսի ամաններ և մանր գալանտերէյնի ապրանքներ, սապոն ամեն տեսակ 3 կ.,—30 կ., կօռ, հոտավէտ ջրեր, պուդրա, Գլիցերին ջրի քացախ, հոտավէտ պարաշոկներ ԿԻԼԵՐԻ ԼԱԲՕՐԱՏՕՐԻՑ. և այլն և այլն և այլն։

Վաճառականներին առանձին պայմաններով և զիջումով վերոյիշեալ ապրանքներ մեծ քանակութեամբ մշտապէս գտնվում են ՄԻՔԱՅԷԼ ՏԷՐ ՆԻԿՈՂՈՍԵԱՆՑԻ պահեստում. (въ складѣ) միջի փողոցում կաթոլիկաց փողոցի անկիւնում № 13.

Օտարաքաղաքցիք կարող են դիմել հետևեալ հասցէով. Тифлисъ Михаилу Н. Теръ-Никогосову.

118—180

Միքայէլ Տէր-Նիկողոսեան

Միջի փողոց, կաթոլիչեսկայա փողոցի անկիւն № 13.

Дозволено цензурою, Тифлисъ, 19 Августа 1882 года.

Типогр. Главн. Упр. Главнонач. гражд. час., Лор.-Мелик. ул., д. каз.